

Vilseleder hundratala gångar

Ministrar sprider faktafel och fördomar när de presenterar förändringar i försörjningsstödet som riksdagen nu ska besluta om, visar Syres granskning. Särskilt beskrivningar av att ”bidragsberoende” skulle orsaka kriminalitet väcker stark kritik från forskare.

- Det är politisk bullshit, säger Åke Bergmark, professor i socialt arbete.

Text: Anna Langseth

Att regeringen sprider fördomsfulla bilder av bidragstagare lär öka stigmatiseringen för dem som går på ekonomiskt bistånd, och som ofta redan skäms över detta, anser Åke Bergmark, professor i socialt arbete vid Stockholms universitet. Här är statsminister Ulf Kristersson (M) och finansminister Elisabeth Svantesson (M).

Foto: Adam Ihse/TT

Försörjningsstödet är till för att människor ska slippa bli hemlösa, bland annat. Ungefär hälften av mottagarna är sjuka, har sociala problem, som missbruk, eller har otillräckliga inkomster från lön eller andra ersättningar, exempelvis pension, a-kassa eller sjukersättning, enligt Socialstyrelsen.

Foto: Christine Olsson/TT

Regeringen har sedan Tidöavtalets start spridit fel och missvisande uppgifter hundratals gånger om försörjningsstödet, tidigare kallat socialbidrag. Det visar Syres granskning av utspel som ministrar gjort när det gäller den bidragsreform som riksdagen ska rösta om i maj.

Tillsammans målar dessa påståenden upp fördomsfulla bilder av människor med försörjningsstöd, konstaterar forskare som tagit del av materialet.

- Det är absolut inte en korrekt bild. Det är fullständigt felaktiga bilder, fullständigt. Det är att misstänkliggöra försörjningsstödmottagare, säger Alexandru Panican, professor i socialt arbete vid Malmö universitet.

Vid Stockholms universitet instämmer Åke Bergmark, professor i socialt arbete.

- Det är inte en riktig bild man ger.

Även på myndigheten Finanspolitiska rådet håller man med.

”Det är så uppenbart fel. Det ekonomiska biståndet har sjunkit under förhållandevis många år. Och väldigt kraftigt.”

- Om man tittar på alla regeringens citat här, så skulle jag säga att de inte ger en rättvisande bild, säger Annika Sundén, docent i nationalekonomi och vice ordförande i rådet.

Det handlar om att människor med försörjningsstöd framställs som lata, att de skulle leva gott på höga bidrag och vara väldigt många.

”Den höga invandringen och den dåliga integrationen har lett till ett enormt stort utanförskap, där människor som skulle kunna jobba i stället lever på bidrag, år efter år,” skriver Ulf Kristersson på Instagram i samband med att bidragsreformen.

Ofta nämns att ”bidragsberoendet” och

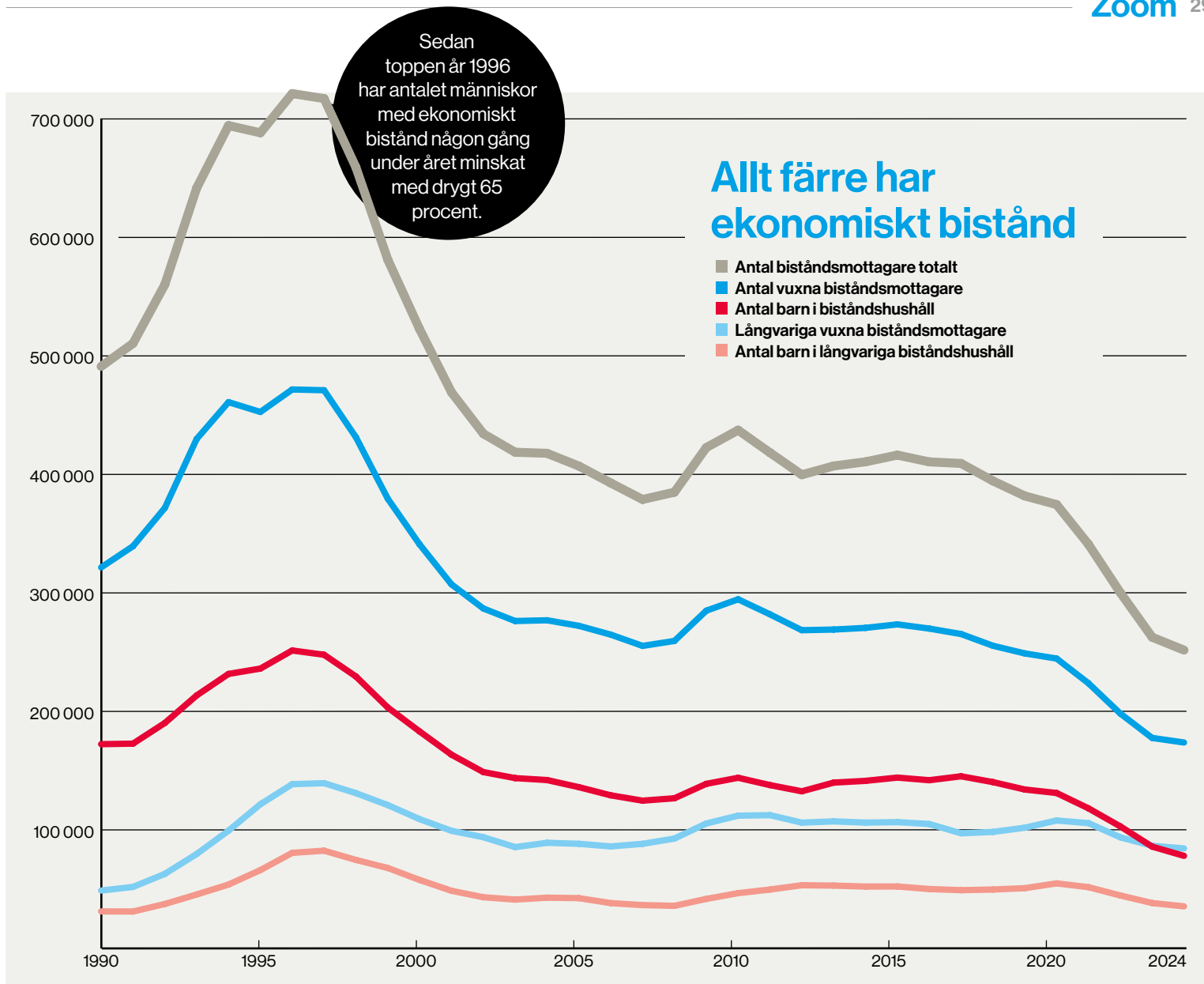
utanförskapet skulle vara utbredd och att en stor del av befolkningen skulle vara ”inte självförsörjande”. Men då räknar regeringen in mycket fler grupper än enbart personer med försörjningsstöd. Att regeringen framställer det som om bidragstagarna vore många, och har blivit allt fler, reagerar Åke Bergmark på.

- Det är så uppenbart fel. Det ekonomiska biståndet har sjunkit under förhållandevis många år. Och väldigt kraftigt. Vi är nere på en så pass låg nivå som inte jag har sett under min forskarkarriär tidigare. Det är inte så att utanförskapet mätt i ekonomiskt bistånd ökar - tvärtom, säger Åke Bergmark.

Alexandru Panican håller med. När Syre möter honom öppnar han datorn med en gång och knappar in på Socialstyrelsens hemsida.

- Se här, säger han och vänder skärmen mot mig.

Bilden visar en kraftigt nedåtgående kurva för antal barn i familjer med ekonomiskt bi-

Antalet med ekonomiskt bistånd har minskat under senare år. Under åren 1993–2011 ingår introduktionsersättningen i statistiken över personer med ekonomiskt bistånd. Våldigt lite av utgifterna, som finns separerade, gick till introduktionsersättning av dessa två bidrag, särskilt 1996–1997.

Källa: Socialstyrelsen

stånd. Likadant ser det ut när det gäller vuxna överlag och utgifterna för försörjningsstödet i relation till BNP.

- Det är inte korrekt att diskutera i de termerna.

Det håller Annika Sundén med om.

- Det stämmer inte. Långtidsarbetslösheten har ökat, men antalet personer i ekonomiskt bistånd har ju sjunkit över tid.

Det sista skyddsnetet

Försörjningsstödet, även kallat ekonomiskt bistånd, är det sista skyddsnetet som finns för att hjälpa människor som saknar andra inkomster. Utan det riskerar personen stå utan pengar till mat och hyra.

- Då är ju falluckan total, med hemlöshet och så vidare. Så det är klart att alla anständiga samhällen har ett sista skyddsnet av det här slaget, mer eller mindre finmaskigt, säger Åke Bergmark.

Systemet är till för att fånga upp människor som hamnar i olika problem, som missbruk eller att bli utförsäkrad, situationer som kan vara omöjliga att förutse innan.

- Det är viktigt också för den svenska trygghetsmodellen, säger Åke Bergmark.

Men enligt regeringen har försörjningsstödet i sig bidragit till "det växande utanförskapet".

"Det är djupt problematiskt att välfärdsystemet har bidragit till att skapa utanförskap genom långvarigt bidragsberoende", skriver exempelvis socialförsäkringsminister Anna Tenje (M) tillsammans med två andra moderata riksdagsledamöter i en debattartikel i VLT.

Regeringen förmedlar också att försörjningsstödet skulle vara kravlöst.

"Ingen som kan arbeta ska kunna leva passivt på bidrag", skriver regeringen på DN Debatt.

"Det ska bli omöjligt att göra ingenting

Åke Bergmark, professor i socialt arbete.

Foto: Anna Langseth

Tre missvisande bilder som regeringen sprider

DEN BIDRAGSBEROENDE MASSAN

Exempel på citat från socialförsäkringsminister Anna Tenje (M):

”Vi har ett växande utanförskap. Under 2023 var det 177 000 vuxna personer som någon gång under året mottog ekonomiskt bistånd”. (Presskonferens om drivkraftsutredningen, där hon talar om ”långvarigt bidragsberoende”, ”skuggsamhälle” och ”långa bidragsperioder”, 2025-02-25.)

Forskarnas svar:

Åke Bergmark: Man förmedlar en bild av att det här är ett växande problem. Kort och gott stämmer det inte. Om man hävdar att utanförskapet ökar och i samma mening pratar om ekonomiskt bistånd, då ska man titta på den nedåtgående kurvan för ekonomiskt bistånd, för den är dramatisk. Att hon dessutom räknar in alla som fått ekonomiskt bistånd i kanske en månad i ett sammanhang där man pratar om bidragsberoende är också helt orimligt.

Alexandru Panican: Det finns en hel del som är så pass fattiga och har det så svårt att de skulle kunna vara berättigade till ekonomiskt bistånd, men av olika anledningar har de inte ekonomiskt bistånd. Där kan vi tala om utanförskap.

Annika Sundén: Det stämmer ju inte. Antalet personer i ekonomiskt bistånd har ju sjunkit över tid. Det har också gjorts många reformer de senaste 15 åren som har gjort att drivkrafterna att arbeta har blivit starkare.

DEN RIKA BIDRAGSFAMILJEN

Exempel på citat av statsminister Ulf Kristersson (M):

”Det är en orimlighet att människor som kan arbeta år efter år ska låta bli att arbeta, leva i utanförskap. Deras barn ser inte sina föräldrar gå till jobbet, talar ofta inte svenska. De har ingen svensk erfarenhet. I stället för att göra allt de kan för att börja arbeta. (...) Det är orimligt att en fembarnsfamilj kan lyfta 46 500 kronor netto efter skatt och ha en granne som jobbar både tidiga morgnar och sena kvällar och som får mindre pengar i fickan. (...) Detta är att missbruka de svenska bidragssystemen” (i partiledardebatten i SVT Agenda, 2025-10-12).

Forskarnas svar:

Åke Bergmark: Att högst tre fembarnsfamiljer varje månad fick 46 500 eller mer är i sig en väldigt slående siffra. Man kan ju tycka att det vore svårt att fortsätta hävda den siffran som intressant i sammanhanget. Den stora gruppen som uppbär ekonomiskt bistånd är ju ensamhushåll, som innehåller väldigt många unga vuxna. Regeringen vill vädja till känslan av ”varför ska jag arbeta och inte de?” Men jag tror inte de som går upp sex på morgonen skulle vilja vara i samma skor som folk som går länge på ekonomiskt bistånd. För det är inte så roliga förhållanden i de allra flesta fall. Man kan gå in och sätta sig i väntrummet i socialtjänsten och se vilka som sitter där. En del faller ur ramarna. De lyckas inte få ihop sina liv eller får problem med missbruk eller annat. Men så målas det upp en bild av att det är folk som väljer det här, för att det är så jävla attraktivt, som nästan genomgående är felaktigt.

Alexandru Panican: Hur många i medelklassen, apropå segregering, har grannar som lever på ekonomiskt bistånd? Dessutom är det 55 hushåll [Red:s anm.: oavsett antal barn] i hela landet som varje månad kom upp i de bidragsnivåer som han hänvisar till, och så pratar han om grannar generellt. Hur seriöst är det? Det finns föreställningar om att ekonomiskt bistånd tryggar ett liv i lyx eller att du kan leva som medelklassen ekonomiskt sett. Och det stämmer inte alls. Då skulle majoriteten av medelklassen stå i kö för att söka och leva på ekonomiskt bistånd.

Annika Sundén: Det är klart att du kan hitta någon familj med 46 500. Men det är ju liksom inte så det ser ut överlag och det är inte det som är norm. Även för de allra flesta barnfamiljer så är ju de ekonomiska drivkrafterna att arbeta starka. Man ska också komma ihåg, att människor jobbar av många olika skäl. Man jobbar för att försörja sig, men man jobbar också för att få ett sammanhang. Man jobbar för att få använda sin utbildning. Man jobbar för att man kommer till sin rätt. Det är ju väldigt enkelspårigt att säga att ett arbetsbeslut bara handlar om den ekonomiska drivkraften. Jag tror att drivkraften för de allra flesta är att få det bättre, och kanske få ett bättre jobb i framtiden.

SOFFPOTATISEN

Exempel på citat av finansminister Elisabeth Svantesson (M):

”Det ska inte gå att göra ingenting om man i grunden kan jobba”, i samband med att regeringen gick vidare med bidragstaket i försörjningsstödet (Svantessons Facebook 2025-09-17)

Forskarnas svar:

Åke Bergmark: Det är ett felaktigt grundantagande, att det inte ställs krav ifrån socialtjänsten. Jag som har varit med sedan 1980-talet har ju sett väldigt ökande kravställning på alla plan, och framför allt när det gäller att stå till arbetsmarknadens förfogande. Någonstans gör man sig nog dummare än vad man är. När det gäller hushållen med längre bidragstider är det väldigt sannolikt att de har svårt att komma ut på arbetsmarknaden, om inte omöjligt så väldigt, väldigt svårt. Och för dem fungerar ekonomiska incitament allra sämst. De har psykiska problem, missbruk, bristande skolutbildning och svag arbetslivserfarenhet. Det är naivt att tro att det här är väldigt välfungerande individer rakt igenom som tar ett steg ut på arbetsmarknaden så fort man sätter in ett ekonomiskt incitament.

Alexandru Panican: Försörjningsstödet är inte någon medborgarlön, utan det är en villkorad, kraftigt villkorad förmån där den enskilde kontrolleras ordentligt. I de flesta fall handlar det garanterat om människor som vill och kämpar. Samhället måste erbjuda de satsningar som behövs, som är vettiga och genomtänkta, som hjälper till. Då kommer fler att etablera sig.

Annika Sundén: Det finns absolut redan krav inom ekonomiskt bistånd. Du måste ju skriva in dig vid Arbetsförmedlingen om du kan arbeta. Men för att komma ut i arbete krävs insatser hos Arbetsförmedlingen. Där finns det ju mycket att göra. Många vittnar om att det är aktiviteter väldigt få timmar i veckan. Det krävs också att insatserna är vettiga. Att man får utbildning, praktik, kanske en subventionerad anställning och att man kan ta steg närmare ett osubventionerat arbete. När jag jobbade på Arbetsförmedlingen gjorde vi lyckade försök som var inriktade på framför allt utrikesfödda kvinnor som hade låg erfarenhet av arbete. Vi frågade vad de skulle kunna arbeta med från dag ett. Vad kan du göra nu? Vilka förmågor har du? Alla människor har förmågor, och det är viktigt att Arbetsförmedlingen utgår från det och från ett aktivt arbetsgivararbete, att man söker upp arbetsgivare som har vakanser, att man verkligen hjälper till med den här matchningen. Det som man kan vara bekymrad över är om vissa känner att de tappar sugen, för att de aldrig får jobb, och lämnar arbetskraften. Det är viktigt att fundera över vad som är grundorsaken till arbetslösheten.

Det är helt orimligt att i ett sammanhang där man pratar om bidragsberoende räkna in alla som fått ekonomiskt bistånd i kanske en månad, vilket Anna Tenje gör, anser Åke Bergmark.

Foto Hasse Holmberg/TT

”Tonen hårdnar ännu mer i förhållande till de utsatta. Det kommer inte att hjälpa de utsatta alls. Jag är bekymrad som forskare över att man är mån om att göra det sämre för de utsatta. Väldigt bekymrad”, säger Alexandru Panican, professor i socialt arbete vid Malmö universitet.

och få bidrag” och ”Kravlöshetens tid är förbi” skriver statsminister Ulf Kristersson (M) och Anna Tenje (M) i en debattartikel i Expressen respektive på Instagram.

”Att lämna människor i långvarigt bidragsberoende, utan att ställa krav [...] är ett svek, skriver Anna Tenje på Facebook.

Men att det skulle gå att vara en soffpotatis och ”göra ingenting” och ändå få bidrag, stämmer inte, enligt alla tre forskarna.

- Det är verkligen inte kravlöst. Det är en fullständigt felaktig föreställning, säger Alexandru Panican.

Han tar upp att ingen får ekonomiskt bistånd per automatik, utan att en socialsekreterare först bedömer behoven och finner att personen uppfyller dem.

- Det är en kraftigt villkorad förmån där den enskilde kontrolleras ordentligt. Om du är passiv så får du inte ekonomiskt bistånd. Så enkelt är det.

Åke Bergmark håller med.

- Det är ett annat felaktigt grundantagande.

Han har forskat om försörjningsstödet sedan 1980-talet, och har följt hur socialtjänstens krav har ökat ”på alla plan”. Särskilt pressen på bidragstagarna att ”stå till arbetsmarknadens förfogande”.

- Det kan vara allt ifrån att man bara ska vara anmäld hos Arbetsförmedlingen, i sin mildaste form, till att man ska visa upp sökta arbeten, delta i aktiveringsåtgärder och så vidare. Där har ju skruvarna dragits åt ganska hårt, även om det förstås ser lite olika ut i olika kommuner.

Så är det kravlöst i dag?

- Nej, absolut inte. Det är mindre kravlöst i dag än tidigare. Väldigt tydligt.

Förutom striktare krav på att söka arbete, beviljas de sökande ofta lägre belopp och fler får avslag än tidigare, visar de studier som bland annat Åke Bergmark gjort.

Dessutom har socialtjänsten blivit hårdare med att personen eller familjen måste vara helt utblottad för att beviljas försörjningsstöd.

- Man måste sälja sin bil, man måste tömma sina konton och eventuellt flytta till ett billigare boende. Det kan man diskutera vad som är rimligt och inte rimligt där.

”Det är verkligen inte kravlöst. Det är en fullständigt felaktig föreställning.”

Men i vissa kommuner tillämpas det väldigt strikt.

Alexandru Panican tar upp att i vissa kommuner gör socialsekreterarna hembesök för att se om bidragstagarna har en fin tavla eller smycken att sälja. Besöken ska ske med samtycke, men ett nej riskerar leda till avslag på ansökan om bidraget.

- För att du ska kunna få ekonomiskt bistånd måste du bli av med den civila rättigheten som är äganderätten. Du tvingas till att bli fattig.

Max 5 000 kronor

Försörjningsstödet är lågt. Det har inte höjts i takt med de genomsnittliga inkomsterna i samhället. I dag kan en ensamstående få som mest drygt 5 000 kronor efter att hyran och elen är betald. Men när regeringen talar om bidragsreformen sprider ministrarna att folk skulle kunna få höga bidragsbelopp, och därmed bli mindre motiverade att arbeta. I början talade ministrarna ofta om att det gick att ”stapla olika bidrag”, vilket inte stämmer för försörjningsstödet.

- Det är slående, utvecklingen av hela det här paketet. Det börjar i en ände där man fel-

”Det är inte sant, regeringens själva grundantagande, att en ökning av utanförskapet skulle ha stimulerats av en generositet i bidragssystemen. För generositeten har med alla tänkbara mått mätt minskat”, säger Åke Bergmark, professor i socialt arbete. Här presenterades 2023 att bidragstaket skulle utredas. Från vänster står socialförsäkringsminister Anna Tenje (M), statsminister Ulf Kristersson (M), finansminister Elisabeth Svantesson (M) och Linda Lindberg (SD), i dag gruppledare för partiets riksdagsgrupp.

aktigt antar att bidrag kan staplas på varandra. Och när det visar sig inte gå, då söker man efter en hushållssammansättning där man teoretiskt sett kan komma upp i vad som framstår som väldigt höga nivåer, säger Åke Bergmark.

Stora barnfamiljer

En grupp som regeringen ofta talar om är stora barnfamiljer, trots att de är i minoritet bland försörjningsstödmottagarna. Titt som tätt nämns beloppet 46 500 kronor, att en familj med många barn skulle kunna få det i bidrag varje månad, något det blev en debatt om i höstas. Det är möjligt. Men hur vanligt är det?

- Det är en väldigt liten grupp, säger Åke Bergmark.

När Socialdepartementet i regeringen bad Statistiska centralbyrån (SCB) att ta fram hur många familjer som hade fått 46 500 kronor i samlade bidrag eller mer visade det sig vara 55 familjer i hela landet som hade haft det varje månad. Och den grupp som regeringen lyft fram extra mycket - fembarnsfamiljer med två vuxna som skulle kunna få ut det beloppet - bestod av högst tre familjer. De var så få att SCB inte får skri-

va ut det exakta antalet eftersom det skulle kunna vara utpekande, vilket Syre rapporterat om tidigare.

- Det är väldigt avslöjande att det är så få. Det här är en grupp som på inget sätt representerar människor med ekonomiskt bistånd. De representerar inte ens barnfamiljerna, säger Åke Bergmark.

Annika Sundén på Finanspolitiska rådet håller med.

- Det där rör ju väldigt, väldigt få hushåll. De finns ju knappt.

Ändå fortsätter regeringen att använda sig av just den typfamiljen.

- Hur seriöst är det? säger Alexandru Panică för att sedan själv svara på frågan:

- Det är inte värdigt. Det finns långt större problem i samhällslivet - om man är cynisk och vill prata om kostnader - som man borde vara bekymrad över. Det är inte dessa familjer man borde ägna sig åt. Det är inte försörj-

ningsstödet som utgör ett problem för den svenska välfärdsstaten.

I dessa tre missvisande bilder av försörjningsstödmottagare, som vi kallar soffpotatisen, den bidragsberoende massan och den rika bidragsfamiljen, väver regeringen också in invandrare.

- Efter många år av en ansvarslös migrationspolitik i kombination med en kravlös integrationspolitik så växte ett omfattande utanförskap fram i Sverige, sa Anna Tenje på en presskonferens i december om bidragsreformen.

Ofta hänvisar ministrarna till att ”det stora utanförskap vi ser i Sverige i dag” skulle bero på att ”Sverige tog emot 300 000 asylinvandrare under S-regeringen”.

Men antalet utrikes födda som tar emot ekonomiskt bistånd har minskat mest av alla grupper som får bidraget. På tio år har gruppen minskat med 36 procent, visar statistik från Socialstyrelsen.

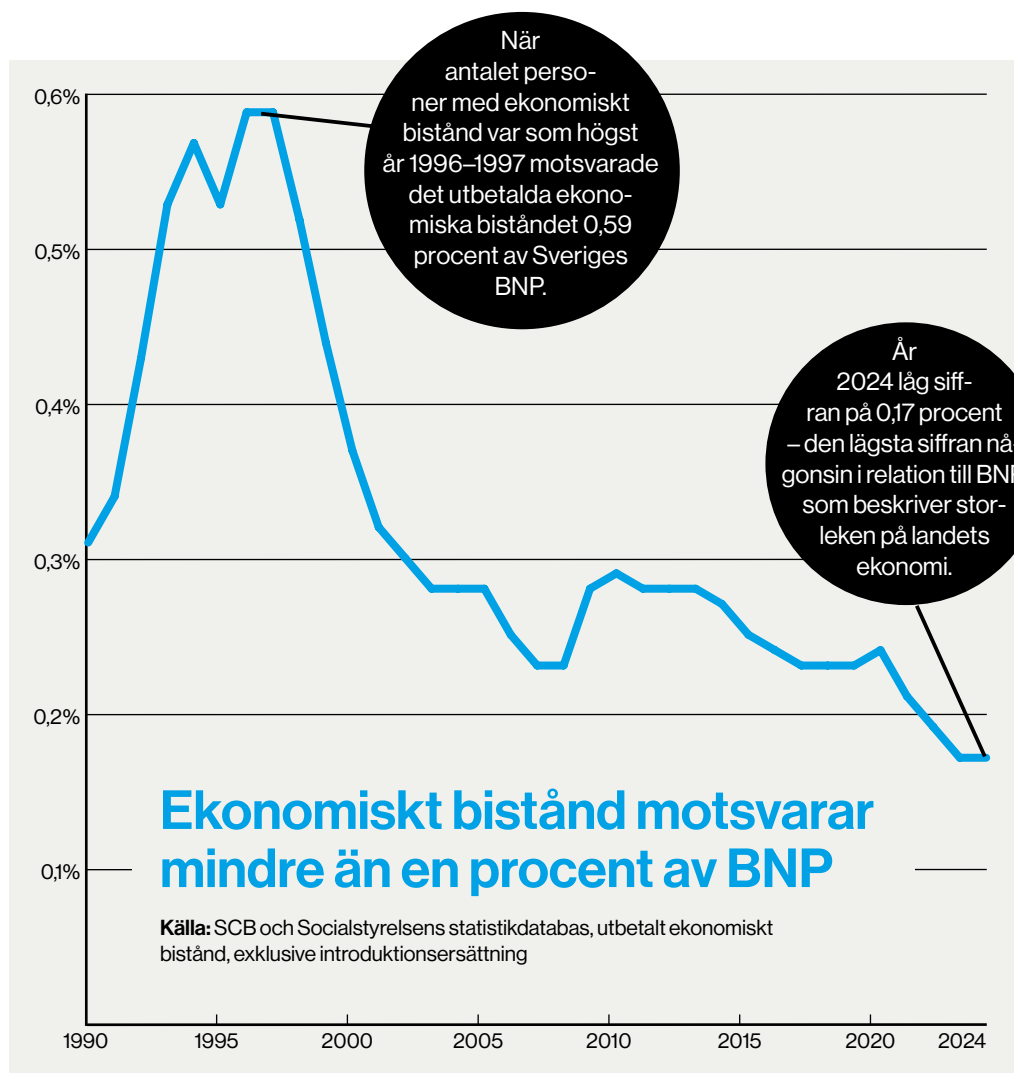
Att mer än hälften av alla vuxna som någon gång fick ekonomiskt bistånd under året var utrikesfödda beror på att de har svårare att hitta jobb och inte kvalar in till a-kassan eller andra ersättningsystem, förklarar Åke Bergmark.

- Invandrare är inte särskilt benägna att

”Det är inte försörjningsstödet som utgör ett problem för den svenska välfärdsstaten.”

Foto: Jessica Gow/TT

söka ekonomiskt bistånd. Bidragstagandet hänger väldigt tätt samman med vistelsetid i Sverige. Behovet är högt under de första åren. Sen sjunker det successivt.

Under Socialdemokraternas tid vid makten inträffade den stora flyktingströmmen 2015 då många människor flydde hit, bland annat från kriget i Syrien. Men det har inte lett till att många har ekonomiskt bistånd i dag. I stället är bidragstagarna rekordfå, enligt den senast säkerställda årsstatistiken. Sannolikt har de flesta av flyktingarna som kom då hittat jobb, anser Åke Bergmark.

- Det är en bidragande förklaring till att så få har försörjningsstöd i dag.

Kan leda till ökad kriminalitet?

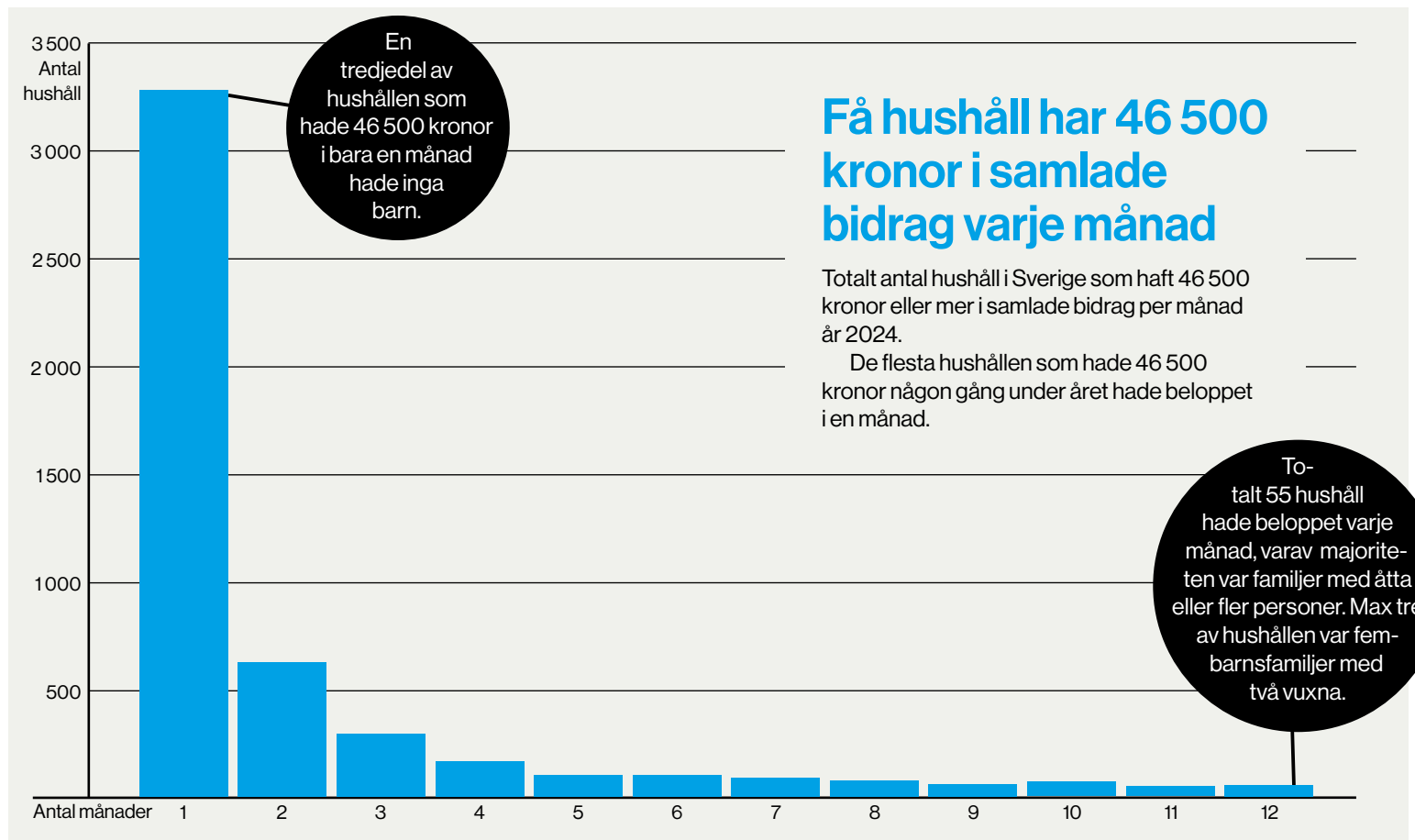
Under hösten går regeringen ett steg längre i sin svartmåling av försörjningsstödet. Då börjar de allt oftare hävda att systemet skulle leda till ökad kriminalitet.

”Vilken framtid väntar de tiotusentals barn som växer upp i utanförskap (...)? Vi behöver inte fundera eftersom vi har facit. Många av dessa barn (...) tilläts växa upp i passivitet och har allt för ofta i stället hamnat i kriminalitet”. Det skriver Anna Tenje och ar-

Foto: Claudio Bresciani/TT

Det är ett problem att antalet arbetslösa som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen i över ett år har ökat och nu ligger på drygt 150 000, anser Annika Sundén, vice ordförande vid Finanspolitiska rådet. Alla har dock inte försörjningsstöd. Antalet vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd var 83 300, enligt senaste säkerställda statistik.

Hushållen kan ha haft exempelvis sjukpenning, arbetslöshetsersättning, pension och/eller lön som inkomst, men minst en krona i ekonomiskt bistånd. Beloppet 46 500 innefattar även barnbidrag och flerbarnstillägg för barnfamiljerna. Att familjer inklusive barnfria singlar kan komma upp i beloppet i enstaka månader kan förklaras av tillfälligt höga utgifter som en hög tandläkarräkning, akut hemlöshet eller att socialtjänsten betalar en skuld för att undvika hemlöshet.

betsmarknadsminister Johan Britz (L) i SvD när de bemöter Sveriges kommuner och regioners (SKR) kritik mot att det så kallade bidragstaket riskerar slå mot barnen.

Senare under en presskonferens får Anna Tenje frågan om risken för att lägre socialbidrag skulle leda till ökad barnfattigdom och därmed underlätta för gängen att rekrytera fler unga. Hon svarar:

- Dagens situation med det här växande utanförskapet [...], det är en gudagåva till gängen. Det är en gudagåva för att kunna få en grogrund att rekrytera ifrån.

Det får Åke Bergmark att reagera kraftigt.

- Dumt, dumt. Som forskare kan man bara skaka på huvudet. Det är antaganden som vilar på noll grund.

Han skrattar till.

- Det är bananas, det är bortom allt förnuft.

- Kriminaliteten är ju ett problem som naturligtvis är stort. Men att nivån på ekonomiskt bistånd skulle orsaka eller förstärka kriminaliteten, det är absurt.

Vill du förklara varför du tycker det är absurt?

- Det går inte att begripa. Det är bara politisk bullshit. Man söker poänger genom att gifta ihop olika saker som inte riktigt har med varandra att göra.

”Dumt, dumt. Som forskare kan man bara skaka på huvudet. Det är antaganden som vilar på noll grund.”

Alexandru Panican håller med.

- Hela resonemanget om kriminalitet är förvrängt och verklighetsfrämmande. Samtidigt som den grova kriminaliteten ökat de senaste åren har ju antalet med ekonomiskt bistånd minskat. Så det finns inte någon logik. Sådana uttalanden har inte stöd i forskning och följer inte fakta och sakförhållanden.

Annika Sundén på Finanspolitiska rådet känner bara till studier från Danmark som visar på koppling till kriminalitet. Men där är sambandet tvärtom att stramare bidrag ökade kriminaliteten, poängterar hon. En annan studie visar att höjda bidrag i Schweiz ledde till minskad kriminalitet.

”Socialbidrag kan vara en kostnadseffektiv åtgärd för att [...] öka tryggheten i samhället”, står det i studien, som regeringens expertmyndighet IFAU också hänvisar till i sitt remissvar.

Men när studierna från Danmark förs på tal brukar Anna Tenje påstå att deras strikta-

re bidrag inte går att jämföra med den svenska bidragsreformen, eftersom regeringen dessutom vill införa tvingande krav på kommunerna att erbjuda aktiviteter. Dessa aktiviteter skulle få fler bidragstagare i arbete och därmed bort från potentiell kriminalitet, anser Tenje.

Åke Bergmark ser trött ut.

- Jag kan säga kort varför inte det kommer att fungera. Dels vet vi att sådana här aktiveringsprogram, både i Sverige och framför allt i stora internationella studier, i jättemånga länder, har väldigt låg effekt.

Något som däremot kan ha effekt är väldigt personaltäta program, säger Åke Bergmark. Men med tanke på att de är dyra, alla kommuner ska tvingas ha aktiviteter, och i princip alla mottagare ska tvingas göra dem, finns risken att aktiviteterna blir väldigt enkla.

- Det blir inte de här kostnadskrävande, potentiellt effektiva programmen. Utan de kommer vara så enkla som möjligt. Sist av allt kommer det att vara att sopa gatorna för kommunen eller vad det är.

Alexandru Panican, som forskar bland annat om aktiviteterna i kommunerna som redan finns i dag, håller med.

- Man erbjuder någonting som du inte kan tacka nej till, eftersom du då står helt utan in-

Hela 78 procent av biståndsfamiljerna med fyra barn eller fler har haft arbetsinkomst under året. Detta trots möjligheten att få mer i bidrag än vad som motsvarar en låg lön, vilket Syre skrivit om tidigare. Arbete är vanligare i gruppen jämfört med andra mottagare av ekonomiskt bistånd. Ändå framställer regeringen stora barnfamiljer med ekonomiskt bistånd, som ofta är utrikesfödda, som passiva.

Foto: Fredrik Sandberg/TT

”Det ska alltid löna sig att arbeta” är regeringens slogan, men drivkrafterna att arbeta är väldigt starka redan i dag, uppger Annika Sundén.

Foto: Magnus Hjalmarson Neideman/SvD/TT

komst - städa parken, tvätta kläder för kommunalanställda eller jobba gratis i ett kök. Det är sådana praktiksatsningar som ytterst sällan leder till en etablering. Däremot så fastnar du i bidrag, säger han.

- De satsningar som finns är ofta felaktiga. Det är där skon klämmer, inte att folk är lata, för folk är inte lata.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) ställer sig däremot bakom aktivitetskravet. Även Annika Sundén är försiktigt positivt, eftersom många långtidsarbetslösa på Arbetsförmedlingen vittnar om att de bara får stöd några timmar i veckan, och hon vet att det behövs intensiva förmedlingsinsatser för att få gruppen i jobb. Men om kommunernas aktiviteter får den effekten återstår att se.

- Det beror på. Vi får se hur det kommer att implementeras. Men i den bästa av världar så ska det ju göra det.

Syre kontaktar Eva Mörk, professor i nationalekonomi vid Uppsala universitet, specifikt om just kommunal aktivering för för-

”Det är sådana praktiksatsningar som ytterst sällan leder till en etablering. Däremot så fastnar du i bidrag.”

sörjningsstödsområden, som är hennes forskningsområde. Hon är mindre optimistisk.

- Evidensen för att aktiveringskrav i sig ökar sysselsättningen är ganska svag. Det här aktivitetskravet kommer säkert leda till att färre missbrukar systemet. Men förväntar man sig att det faktiskt ska hjälpa dem som verkligen behöver hjälp, då är jag inte lika säker på att det här är en effektiv politik.

Däremot kanske det kan finnas andra positiva effekter som att folk känner sig delaktiga i samhället, tror hon.

- Men att det ska öka sysselsättningen och få folk ut ur biståndstagande tror jag inte det finns särskilt mycket stöd för.

Samma sak uppger myndigheten IFAU i sitt remissvar, där de också varnar för negativa effekter. Redan i dag händer det att människor nekas försörjningsstöd om de inte är aktivt jobbsökande eller deltar i aktiviteter. Eva Mörk tror att kommunerna nu kommer ställa ännu hårdare krav.

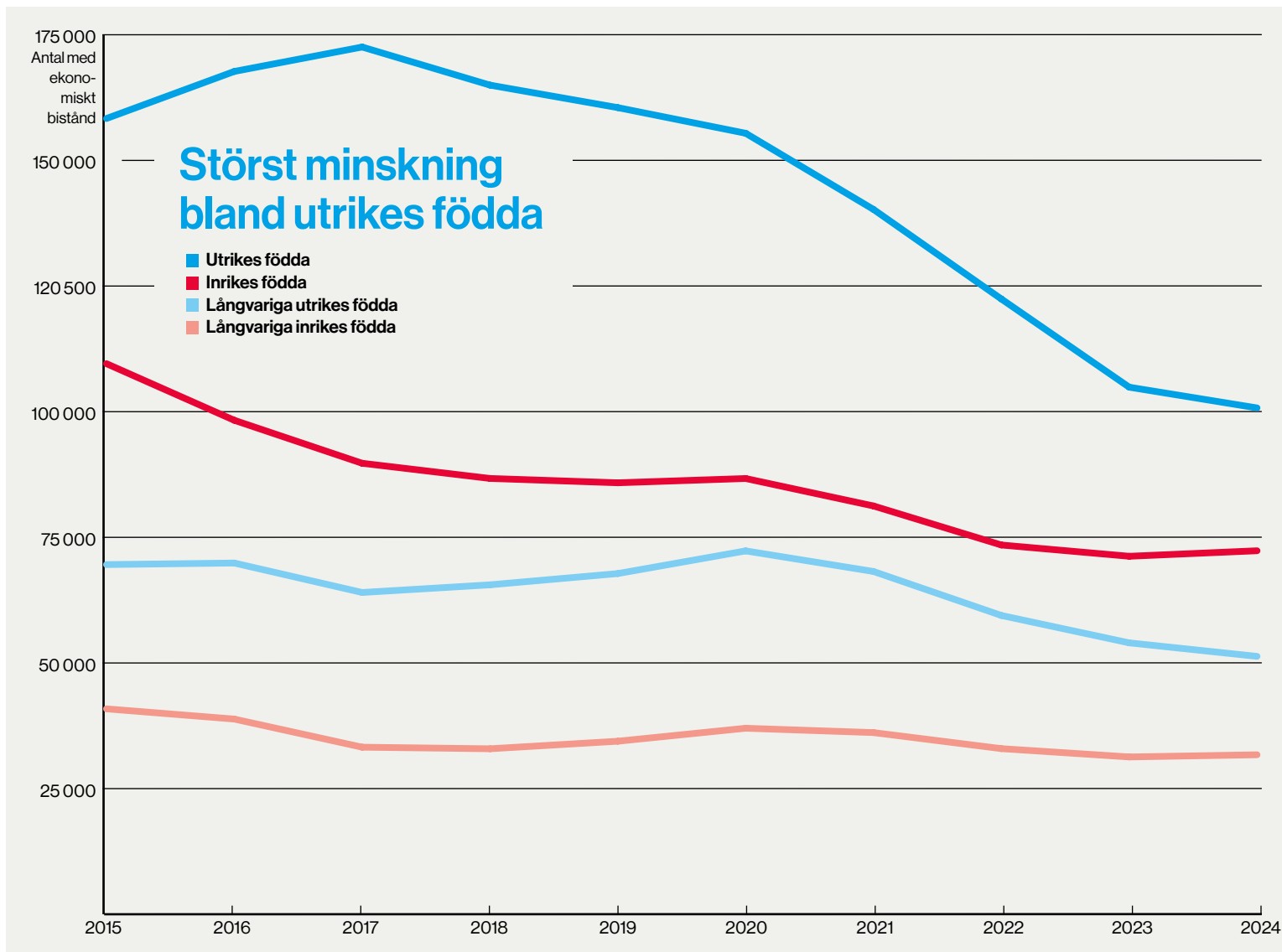
- Det tror jag det blir. Absolut.

- Man kan se det på två sätt. Det är hårda krav på kommunerna att faktiskt erbjuda bra aktiviteter. I så fall kanske det är bra. Men man kan också tolka det som att det blir tuffare att få ekonomiskt bistånd. Jag tror att det handlar mer om att sätta krav på biståndstagarna.

Och vad kan det få för effekter för dem?

- I värsta fall handlar det om att folk hamnar utanför, att de inte får ekonomiskt bistånd, att man väljer att inte söka ekonomiskt bistånd, eller blir av med det. Och att det ökar fattigdomen i Sverige.

- Ekonomiskt bistånd ska ju vara det yt-

På tio år har antalet utrikes födda som tar emot ekonomiskt bistånd minskat med 36 procent. En del har lågt försörjningsstöd som komplement till låg lön.

tersta skyddsnetet, det är själva idén. Att ta bort det är ju en tuff politisk åtgärd.

Så att ha ett så hårt krav på aktivering går att tolka som att man tar bort det yttersta skyddsnetet?

- Ja, absolut.

Ministerns svar

Syre har vid upprepade tillfällen bett om en intervju med Anna Tenje om försörjningsstödet, men utan resultat. Till slut lyckas vi få några minuter med henne efter en presskonferens om något annat. När vi ber henne svara på påståendena om att bidragen skulle orsaka kriminalitet ser hon först frågande ut. Men efter att ha blivit påmind om att hon sagt att "det här växande utanförskapet är en gudagåva till gängen" står hon fast vid det.

- Ja, det är klart det är det. Det är ju inte alls konstigt.

Men det säger forskare jag talat med är helt befängt.

- Okej. Då tror jag att de forskarna och vi har olika uppfattning. Det finns fortfarande väldigt många som lever i ett bidragsberoende. Barn som inte ser sina föräldrar gå till jobbet och som själva också riskerar att arva det utanförskapet. Vi har barn som inte befinner sig i svensk förskola för att deras mamma och pappa aldrig är ute på arbetsmarknaden. Som får en helt onödig uppförbacke givet att de inte ens kan svenska språket när de själva sedan kommer till svenska skolan. Så länge det finns barn som befinner sig i den situationen så tycker jag vi är skyldiga att agera, och då kan vi inte sitta på händerna, utan vi måste se till att varje unge får samma rättigheter och möjligheter att lyckas i livet. Det är ganska uppenbart att barn som saknar framtidsutsikter, som då har fått arva det utanförskapet. Jag tror att för dem så är det väldigt många som ser vägen ut till snabba pengar och att gängen ser dem som möjliga måltavlor.

Foto: Claudio Bresciani/TT

Kommunala aktiviteter kan ha effekt, enligt vissa studier, men då har deltagarna varit med frivilligt, har haft riktiga jobb som kan leda vidare och har fått riktig lön – inte bara försörjningsstöd. Så ser inte aktiveringen i bidragsreformen ut att bli, uppger Eva Mörk, professor i nationalekonomi.

Socialtjänsten ställer sedan lång tid tillbaka krav på att försörjningsstödmottagare söker jobb. Men regeringen framställer det som om krav saknas och att folk skulle passiviserats för att beloppen skulle vara för höga. "Människor som kan jobba gör inte det när det lönar sig för lite att ta ett jobb", skriver regeringen på sin hemsida. Här socialförsäkringsminister Anna Tenje.

Foto: Jessica Gow/TT

Blir det bättre för dem om deras föräldrar inte har några pengar alls?

- Det kommer bli betydligt mycket bättre för dem att deras föräldrar får möjlighet att närma sig arbetsmarknaden, har ett arbete att gå till, att de ser sina föräldrar gå till jobbet.

När Syre efter en annan presskonferens får tillfälle att fråga om att regeringens egna statistik från SCB visar att det är högst tre familjer som har 46 500 kronor varje månad svarar Anna Tenje:

- Nu förstår jag inte hur du menar.

Ni begärde ut statistik från SCB över hur många familjer som lever på minst 46 500. Den statistiken visar att det är högst tre familjer i hela Sverige?

- Nej, det tror jag inte. Vår statistik visar på att under föregående år så var det ungefär 1500 hushåll som hade 46 500 i minst två månader, säger Anna Tenje. Hennes siffra gäller dock inte för just fembarnsfamiljerna utan stämmer in på statisti-

ken över alla hushåll som hade beloppet i två månader eller fler.

Forskare anser att det inte kan anses som bidragsberoende att leva på den här summan i två månader. Det är högst tre fembarnsfamiljer som haft det här varje månad hela året. Vad tänker du om att ni fortsätter att använda det exemplet?

- Jag tycker väl att den viktigaste principen är att antingen tycker man att det ska löna sig mer att arbeta än att inte arbeta. Om man har ett system som gör att man kan tillskansa sig mer i bidrag än vad man gör om man tar ett eget arbete, då är det ett systemfel, och då tycker vi att det inte är rätt och inte rättvist, och då vill vi vidta åtgärder.

Vad vill du svara de forskare som anser att regeringen förmedlar en felaktig bild av bidragssystemet och försörjningsstödmottagare?

- Rent generellt kan vi ändå säga att bilden av

det bidragssystem som vi har, bidragsberoendet, hur det har växt fram och utökats - eller snarare fördjupats den senaste tiden i Sverige - den stämmer. Och den bilden som vi har, den tror jag väldigt många svenskar också håller med om.

Det låter som att ni anser att bidragssystemet i dag är väldigt kravlöst, men forskare poängterar att kraven snarare har hårdnat under de senaste åren. Vad vill du svara dem?

- Jag skulle säga att det ser väldigt olika ut i olika kommuner, kraven varierar ju definitivt och det är just därför vi tycker att det är så viktigt att lyfta de här frågorna, säger Anna Tenje.

Forskare: Inte att ta ansvar

Att aktivitetskraven ser olika ut i kommunerna håller Alexandru Panican med om. Men regeringen snarare förvärrar situationen, anser han.

- Att framställa ekonomiskt bistånd på

”Det kommer bli betydligt mycket bättre för dem att deras föräldrar får möjlighet och närma sig arbetsmarknaden, har ett arbete att gå till, att de ser sina föräldrar gå till jobbet.”

det sättet är att inte ta ansvar för samhällslivet och att flytta fokus från reella problem till någonting som inte utgör ett problem för välfärdsstaten. Det får stora konsekvenser för de utsatta. De blir ännu mera utsatta.

Skulle du säga att det finns något parti i riksdagen i dag som belyser att den här bilden av försörjningsstödmottagare är felaktig?

- Nej. Det är inget parti nu som kämpar, upplyser och går in i den debatten på ett tydligt sätt.

Det största partiet vi har är Socialdemokraterna. De har inte tagit sitt ansvar innan heller, alls. De tävlar när det gäller den hårda tonen.

Socialdemokraterna är visserligen emot sänkningen av försörjningsstödet. Men Åke Bergmark håller med om att partiet inte heller tagit tillräckligt tydlig ställning mot de fördomsfulla bilderna av försörjningsstöds-mottagare som förmedlas. Att regeringen sjösätter en stor åtstramning när bidragstagandet är på de lägsta nivåerna någonsin är märkligt, anser han.

- Det är inte så att man behöver en brandkårsutryckning när siffrorna pekar nedåt. Det är inte ett problem kostnadsmissigt och det är inte ett problem när det gäller antal.

Enda skälet måste vara att vinna politiska poängar, menar han.

- Det har alltid varit så att folk i regel är misstänksamma mot mottagare av ekonomiskt bistånd. Det är populistisk politik.

Anna Langseth

Ersättningar i Sverige för den som inte arbetar – så funkar det

Det finns flera olika bidrag och ersättningar för den som inte arbetar. Några av de vanligaste:

Sjukpenning, för den som är sjuk.

Sjukersättning, för personer som har en skada, funktionsnedsättning eller sjukdom som gör att de inte kan arbeta alls, eller bara delvis, resten av livet (tidigare kallat förtidspension).

Arbetslöshetsersättning, exempelvis a-kassan, som delvis finansieras med medlemsavgifter, och aktivitetsstöd för den som deltar i arbetsmarknadsutbildningar.

Föräldrapenning, för den som är föräldraledig.

Pension, varav en del bygger på ens inkomst.

Ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd, i sista hand för den som inte kan få ovanstående ersättningar, eller har för låg ersättning.

En skillnad mot de andra ersättningarna är att försörjningsstödet inte är individualiserat utan beräknas utifrån hushållets gemensamma inkomster. Den som har en sambo med inkomst förväntas leva på sambons lön. Räcker inte sambons lön till dem båda går det att söka kompletterande ekonomiskt bistånd så att den fyller ut mellanskillnaden mellan lönen och vad som räknas som skälig levnadsnivå enligt riksnormen.

Även personer med för låg arbetsinkomst kan ansöka om lönen inte räcker till det viktigaste, som mat och hyra. Du måste göra allt du kan för att ta dig ur din situation och får i regel inte heller äga något av värde.

Ungefär hälften av försörjningsstöds-mottagarna får bidraget för att de saknar arbete. Den andra hälften får bidraget ”på grund av sociala skäl”, är ”sjukskriven med läkarintyg” eller har otillräckliga inkomster från lön eller andra ersättningar, enligt Socialstyrelsens ”Försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd år 2024”.

Faktakollen: Vad är rätt eller fel med regeringens påståenden om försörjningsstödet?

Syre har granskat utspel i debattartiklar, på webbsidor, sociala medier och på presskonferenser som regeringen gjort om sin tredelade bidragsreform sedan Tidöavtalet under tecknades fram till i slutet av februari i år.

Av de 148 utspelen som granskats finns fem rena fel och elva missvisande påståenden om försörjningsstödet.

1 500 barnfamiljer med två vuxna hade 46 500 kronor i minst två månader FEL

I samband med att ministrarna hävdar att det är vanligt med 46 500 kronor i bidrag har de gett fyra felaktiga uppgifter. Finansminister Elisabeth Svantesson har felaktigt sagt att 1 500 barnfamiljer med två vuxna har beloppet i minst två månader, men de är drygt 200 färre. I ett mejl till Syre påstår Anna Tenje felaktigt dels att antalet fembarnsfamiljer med två vuxna som någon gång fick minst 1 krona i försörjningsstöd år 2024 var 1 500 (trots att antalet var 1 025), dels att nästan hälften av hushållen med fyra barn eller fler hade minst 46 500 kronor i bidrag i minst en månad. Rätt är 40 procent och majoriteten av dessa hade beloppet under kort tid, i en eller två månader. En annan gång uppger ministrarna korrekt att det var 1 500 hushåll totalt, av alla hushållstyper från inga barn upp till sex barn eller fler, som hade fått beloppet i två månader eller mer. Men då anger de istället felaktigt att hushållen fick beloppet "samtidigt som de inte jobbade". SCB:s statistik, som Socialdepartementet beställt, handlar om hushåll som inte haft lön under minst en månad under året. Övriga elva månader kan de ha haft lön. Dessutom kan det finnas hushåll som har arbetsinkomst från egen firma, då denna inte är med i statistiken, eftersom den registreras på årsbasis.

Försörjningsstödsfamiljer kompenseras av höjt bostadsbidrag och sänkta drivmedelspriser FEL

Vid minst två tillfällen har ministrarna påstått att familjerna som drabbas av bidragstaket skulle kompenseras av regeringens höjning av bostadsbidraget (Ebba Busch i SVT Agenda och Elisabeth Svantesson i Aftonbladet). Men höjningen av det statliga bostadsbidraget dras i regel av från det kommunala försörjningsstödet, så familjerna får inte mer i plånboken. Höjningen av bostadsbidraget är också lägre än den sänkning som familjerna får på grund av bidragstaket. Regeringen har tidigare sagt att försörjningsstödet ska sänkas med drygt 8 000 kronor i månaden för en familj bestående av två vuxna och fem barn, medan höjningen av bostadsbidraget är som mest 1 000 kronor. I Aftonbladet påstår Elisabeth Svantesson också att ensamstående mammor med ekonomiskt bistånd blir hjälpta av de sänkta drivmedelspriserna.

Alexandru Panican: Sådana uttalanden kan knappast vara förenliga med vad som förväntas av statsråd som tar ansvar för en välfärdsstat. Att familjer med försörjningsstöd blir hjälpta av ändringar i bostadsbidraget är fullständigt fel. Detta eftersom bostadsbidrag räknas som en inkomst och därför vanligtvis dras av från ekonomiskt bistånd. Att drivmedel har blivit billigare är inte heller relevant för de flesta ensamma mammor med ekonomiskt bistånd. Socialtjänsten gör en individuell bedömning där bilen kan räknas som en tillgång som ska säljas för att finansiera sin försörjning, särskilt om behovet av bistånd bedöms bli långvarigt. Familjer som lever långvarigt på ekonomiskt bistånd har ofta inte ens råd att köpa skor till sina barn.

"Stapla bidrag" FEL

Moderata ministrarna har om och om igen sagt felaktigt att det skulle gå att stapla bidrag på försörjningsstödet.

"Många bidrag är strama var för sig, men när man staplar olika bidrag på varandra blir de snabbt så höga att det är svårt för ett vanligt arbete att kunna konkurrera med de bidragsinkomsterna", sa statsminister Ulf Kristersson (M) exempelvis på presskonferensen 2023 där direktiven till att utreda ett bidragstak presenterades.

Men inom försörjningsstödet går det inte att stapla olika bidrag på varandra, utan alla inkomster dras av, inklusive barnbidrag och bostadsbidrag. När socialförsäkringsminister Anna Tenje (M) konfronterades med detta i Ekots lördagsintervju 2025 påstod hon att man staplar "kostnadsposterna för varje barn på varandra" inom försörjningsstödet, trots att ministrarna tidigare pratat om "olika bidrag". Dessa "kostnadsposter" bygger på att varje barn behöver bland annat mat och kläder.

Annika Sundén: "Ekonomiskt bistånd är beräknat för att man ska ha en skälig levnadsstandard. Alla andra bidrag räknas ju av från det ekonomiska biståndet. Så det går verkligen inte att stapla."

Konsumentverket anser att riksnormen varit väl tilltagen FEL

Socialförsäkringsminister Anna Tenje påstår att Konsumentverket sagt att "riksnormen varit väl tilltagen särskilt för större hushåll". Men det stämmer inte, enligt myndigheten själv. "Jag vet tyvärr inte vad Anna syftar på [...] vi har inte gått ut med någon sådan information [...] Vi gör aldrig några uttalanden om storleken på riksnormen kontra våra beräkningar", säger Kristina Difs, ansvarig handläggare på Konsumentverket, vilket Syre skrivit om tidigare.

17 000 lediga jobb kräver ingen utbildning MISSVISANDE

Statsminister Ulf Kristersson (M) sa i partiledardebatten i SVT Agenda i höstas: "På platsbanken finns det nu 72 000 jobb lediga varav 17 000 inte kräver någon utbildning över huvudet taget. Varför tar man inte de jobben om man kan arbeta och lever på bidrag." Men Arbetsförmedlingen anser att det är missvisande att använda siffran, eftersom jobben ofta har andra krav, som exempelvis att du måste ha körkort, kunna tyska eller haft tidigare jobberfarenheter, rapporterar SVT.

Bidragsreformen gör så att det "alltid lönar sig att arbeta" **FEL**

Statsminister Ulf Kristersson påstår felaktigt att regeringens förändringar kommer leda till att det alltid lönar sig att arbeta:

På Moderaternas arbetsstämma sa han: "Vi sänker skatten på arbete och genomför den stora bidragsreformen – så att det alltid lönar sig att jobba." Men även om bidraget sänks i och med bidragsreformen tas inte avräkningsregeln bort från försörjningsstödet, vilket innebär att den som jobbar få timmar i månaden eller har ett väldigt lågavlönat jobb inte alltid kommer få mer pengar i plånboken. Den kan dock få lika mycket som om den bara levtt på försörjningsstöd, genom att ansöka om kompletterande ekonomiskt bistånd.

Alexandru Panican: Statsministerns påstående är helt fel. Det är tydligt att ministrarna saknar kunskap om hur systemet med ekonomiskt bistånd är konstruerat och under vilka villkor dessa människor lever.

Vanligt att fembarnsfamiljer har 46 500 kronor i bidrag "år efter år" **MISSVISANDE**

Regeringen började i höstas lyfta ett typexempel med en "bidragsberoende" fembarnsfamilj och två vuxna som kan få 46 500 kronor i månaden i bidrag "år efter år". Det visade sig senare att det är högst tre fembarnsfamiljer med två vuxna som hade det beloppet varje månad under 2024, och då inkluderar siffran även barnbidrag, flerbarnstillägg, bostadsbidrag samt eventuella ersättningar som sjukpenning eller arbetslöshetsersättning, enligt statistik som Socialdepartementet begärt ut från Statistiska centralbyrån, vilket Syre skrivit om förut. Ändå fortsätter ministrarna att använda exemplet, och hävdar att det inte är "väldigt få" utan att det rör sig om 1 500 hushåll. Men siffran 1 500 innefattar alla sorters hushåll, inte enbart fembarnsfamiljerna med två vuxna, utan även hushåll utan barn eller med fler än fem. Dessutom har familjerna inte fått beloppet "år efter år", som statsministern hävdade i SVT Agenda, utan siffran 1 500 handlar om hushåll som fått beloppet i minst två månader. Av dessa har en majoritet haft beloppen i ett fåtal månader. Enbart 55 hushåll i hela Sverige hade haft 46 500 konor varje månad. Att individer eller familjer kortvarigt får höga belopp i ekonomiskt bistånd under en eller några månader kan bero på tillfälliga akuta problem, som hemlöshet, höga sjukhusräkningar eller tandvård, vilket Syre skrivit om tidigare.

Åke Bergmark om att regeringen använder sig av siffran 1 500 och hävdar att det skulle vara vanligt med 46 500 i bidrag: "Det är ju naturligtvis så att det där är ett sätt att försöka rädda ansiktet."

Över en miljon svenskar är inte självförsörjande **VILSELEDANDE** "Självförsörjande" är ett begrepp som regeringen har sagt åt Statistiska centralbyrån (SCB) hur de ska ta fram statistik om. Återkommande används "inte självförsörjande" så att det uppfattas som synonymt med bidragstagande. Definitionen av självförsörjande är dock att vara i arbetsför ålder (20–65 år) och ha en arbetsinkomst på minst tre inkomstbasbelopp om året, vilket i år motsvarar 20 850 kronor varje månad före skatt. Låginkomsttagare med lägre lön än så hamnar därmed i kategorin "inte självförsörjande", även om de inte tar emot ett enda bidrag. Ändå skriver statsminister Ulf Kristersson (M): "Över en miljon människor i Sverige är inte självförsörjande och 60 procent av de som fick försörjningsstöd förra året var utrikes födda", på Instagram), och på Moderaternas hemsida talar man om antalet människor som "inte försörjer sig själva" som om det skulle betyda att 1,3 miljoner står utan arbete.

Åke Bergmark: "Det är ju inte en miljon som tar ekonomiskt bistånd. Så det går inte att säga i samma mening. Det är vilseledande.

Alexandru Panican: Det kan vara någon som lever i en etta, har inte höga kostnader och nöjer sig med en anställning på halvtid, som kanske kommer under tröskeln och låter som en bidragstagare. Det är märkligt att diskutera i de termerna, framför allt av ett högerparti som inte vill gå in och reglera individens frihet.

Annika Sundén: Det är inte en miljon människor som lever på försörjningsstöd. Det blir väldigt konstigt att klumpa ihop bidrag med socialförsäkringsförmåner. I den siffran räknar de ju in personer som har sjukpenning, sjukersättning, föräldrapenning och andra socialförsäkringar. Det är inget problem att människorna har de ersättningarna, för det är ju så vi har byggt vårt välfärdssystem. Det är ju helt enligt som det är tänkt. Att till exempel en ung ensamstående mamma ska kunna få bostadsbidrag för att kunna försörja sin familj, för att kunna kanske fortsätta utbilda sig för att sedan få ett jobb som betalar mer, så att hon inte längre behöver det här bostadsbidraget.

Det lönar sig inte att arbeta **BÅDE RÄTT OCH FEL**

Regeringen påstår ofta att det "inte lönar sig att arbeta", men drivkrafterna att arbeta är överlag väldigt starka, och har förstärkts i Sverige under de senaste 15 åren, poängterar Annika Sundén. Samtidigt stämmer det in på försörjningsstödet konstruktion att det inte alltid lönar sig att arbeta. Alla inkomster räknas av från försörjningsstödet, krona för krona. Det gör att bidragstagare som jobbar lite inte får mer pengar, men de förlorar heller inget – de får ungefär samma i plånboken som innan. Vissa tolkar dock uttrycket felaktigt som om bidragstagare skulle förlora pengar på att börja arbeta. Moderaterna skriver på sin hemsida att bidragstagare skulle förlora på att ta ett jobb. Hans Eklind, Kristdemokraternas ekonomipolitiska talesperson (KD), påstod samma sak under regeringens presskonferens om bidragsreformen i september.

– Det är ett gigantiskt krokben som socialförsäkringsministern har visat siffror på. [...] med dagens system är det ekonomiskt irrationellt för många att ta ett jobb. Av det enkla skälet att man går miste om pengar. [...] Vi kan aldrig säkra en välfärd om det är mer lukrativt eller mer ekonomiskt intressant att stanna kvar i ett bidragsberoende. Då måste vi ha ett tak på bidragen.

Men varken bidragstaket eller något annat i regeringens bidragsreform ändrar på att inkomster räknas av krona för

krona i försörjningsstödet. Och regelverket är inte konstruerat så att bidragstagare skulle förlora på att ta ett lågavlönat jobb, inte heller stora barnfamiljer, utan de kan få samma som innan. Orsaken är att försörjningsstödet bygger på vad som är skälig levnadsnivå. Om föräldrarnas löner är för låga för att komma upp i skälig levnadsnivå, enligt riksnormen i försörjningsstödet, kan de få mellanskillnaden i ekonomiskt bistånd för att ha råd med hyra, mat och kläder. De tjänar alltså inte extra pengar, men de förlorar inte heller pengar på att ta ett jobb. Om de har rätt till den så kallade jobbstimulansen kan de dock visst tjäna på att arbeta med försörjningsstöd. Den innebär att lönen inte räknas av till 100 procent från försörjningsstödet utan till 75 procent. Jobbstimulansen ska inte blandas ihop med den jobbpremie som regeringen beslutat att införa.

Alexandru Panican och Åke Bergmark anser att om lönerna från två heltidsarbetande vuxna är så låga att de inte kommer upp i riksnormen ligger felet hos arbetsmarknaden eller i att barnbidraget inte höjts på många år, trots stigande inflation. Felet är inte att försörjningsstödet är för högt, eftersom det snarare inte följt inkomstutvecklingen.

Läs hela listan

